

Гурзуф Пушкіна і Міцкевіча

Міцкевіч меў перад сабою ўзор асваення Пушкіным усходняй тэматыкі — паэму “Бахчысарайскі фантан” і не прамінуў з захапленнем згадаць гэты твор у каментарыі да санета “Пахавальня Патоцкай”. Пушкін, у сваю чаргу, пасля выхаду ў Маскве Міцкевічавай кнігі “Санеты” (1826), адзін з першых у рускай паэзіі пачаў асвойваць гэтую строга рэгламентаваную класічную форму верша і напісаў своеасаблівы эталагічны цыкл з трох санетаў. Адзін з іх уяўляе сабой паэтычную гісторыю заходнееўрапейскага санетнага жанра, у якой першы тэрцэт цалкам прысвечаны “песняру Літвы” А. Міцкевічу.

У лютым 1828 г. А. Міцкевіч выдаў у Пецярбургу паэму “Конрад Валенрод”, і Аляксандр Сяргеевіч намерваўся яе перакласці. У яго нават быў рукапісны падрэдаваны пераклад. Аднак у часопісе “Московские ведомости” (1829. Ч. I) з’явіўся толькі ўрывац, або, дакладней, няпоўны пераклад “Уступу” да гэтай паэмы. Асноўнай прычынай таго, што рускі паэт спыніў пераклад, быў, відаць,

макіавелізм паэмы, у якой “песняр Літвы” імкнуўся сцвердзіць права прыгнечанага на барацьбу, нават коштам пранікнення ў лагер ворага і часовага служэння яму дзеля будучай помсты.

Вольным назваў Пушкін свой пераклад балады Міцкевіча “Czaty”, даўшы ёй назву не “Дозор”, якая адпавядала б польскай, а “Воевода”. Пры захаванні сюжэтнай лініі арыгінала і яго асноўных рэаліяў Пушкін пайшоў на іншае строфабудаванне і рытмічную арганізацыю радкоў.

Адначасова з “Воеводой” Пушкін пераклаў у Болдзіне яшчэ адну баладу Міцкевіча — “Trzech Widrysuw” (“Будрыс и его сыновья”). На думку даследчыкаў, гэты пераклад рускага паэта вельмі блізкі да польскага арыгінала метрычна і інтанацыйна. Яшчэ больш беражліва ўзнавіў змест незакончага пушкінскага верша “Воспоминание” (“Przypomnienie”) Міцкевіч.

Перакладаючы тэкст рускага арыгінала, Міцкевіч імкнуўся не толькі да ўзнаўлення яго вобразаў і адценняў думкі, але і да захавання лексікі, нават коштам змен у паслядоўнасці выкладу вершаваных рэалій. Выбраўшы з медытатывнай лірыкі Пушкіна найбольш блізкі да сябе па духу верш, навагрудскі геній пацвердзіў і свой паэтычны талент, і здольнасць пераўвасабляцца.

Такім чынам, Пушкін і Міцкевіч паказалі розныя падыходы да перакладу: Міцкевіч прыста-соўваўся да арыгінала, Пушкін прыста-соўваў арыгінал да сябе.

Ул. Мархель

